

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin Haritaları:

Siyasal yorumcu Walter Lippman (1889-1974) “*DıŐardaki Dünya*”yı “*Kafamızdaki Resimler*”den ayırt etmiŐti (Bergman, 1995). “*DıŐardaki dünya*”, gerçek Őeylerin bulunduğu yerdir; fakat “*Kafamızdaki Resimler*”, yukarıda sıralanan etkenlerle biçimlenmiŐ olarak, ön kavramlara, yanlış kavramalara ya da eksik kavramalara dayanmaktadır...

... “Zihin haritaları” (mental maps) ya da “bilme-öğrenme haritaları” (cognitive maps) Downs ve Stea tarafından “insanların kendi mekânsal çevreleri hakkında bilgiler edinme, bu bilgileri depolama, çağrıŐım yapma ve deĐiŐtirmeyi mümkün kılan bilme- öğrenme süreçlerini içine alan bir yapı” olarak tanımlamaktadır (Tümertekin, Özgüç, 1998: 58).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin haritaları bireylerin bir konuya dair fikirlerinin, bilgilerinin ve eksikliklerinin tespitinde kullanılabilecek tekniklerden birisidir. Zihin haritaları bilgiyi resimlerle ve simgelerle ŐemalaŐtırır. Bilginin ŐemalaŐtırılmasında da amaç dűŐünceleri netleŐtirmek, anlamayı kolaylaŐtırmak, yeni bilgilerle iliŐkiler kurmak, yanlış öğrenilen kavramları düzeltilmek ve hatırlamayı hızlandırmayı sağlamaktır (Balım, Aydın ve Evrekli, 2006: 5).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Birey yeryüzünde gördüğü, işittiğı, dokunduğı, muhakemesini yaptığı her şeyi beyinde anlamlandırarak coğrafi bilgi ve becerilere dönüştürebilir. Bireylerde coğrafi kavramların etkili bir şekilde öğrenilmesi, dolayısıyla da bireylerin yaşadıkları mekândan başlayarak, dünya ile ilgili bilimsel ve uzun süreli anlamlar oluşturması, coğrafya eğitiminin en önemli amaçları arasındadır. Bu amaç doğrultusunda zihin haritaları da kavram haritaları da beyinde yer alan ve anlamlandırılan her türlü ifadenin, görselleştirilmiş ve renklendirilmiş haliyle düzlem üzerine aktarılmasıdır...>>>>>>>>

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin haritasının literatürdeki çeşitli tanımları şu şekildedir:

Zihin haritaları, kavramları gruplandırmayı ve kavramları karşılaştırmayı sağlar (Findlay & Lumdsen, 1988).

Jensen (1998)'e göre zihin haritası, birbiriyle ilişkilendirilmiş fikirlerin bütününden oluşan yaratıcı bir şablondur.

Zihin haritası, anahtar sözcük ve imgelerin birbiriyle birleşmesiyle zihinde meydana gelen doğal süreci, kağıt üzerinde sürdürme yöntemidir (Gelb, 2002:87).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zhao (2003:15), zihin haritalarını öğrencilerin düşünmelerine ve yeni bilgileri özümsemelerine yardımcı olan, merkezde bir ana fikir etrafında, bu ana fikirle bağlantılı olarak çizilen 5 ya da 10 tane yardımcı fikrin yer aldığı bir görsel araç olarak tanımlamıştır.

Zihin haritaları, beynin muazzam potansiyeline ulaşmayı olanaklı kılan, organize edilmiş bir beyin fırtınası yöntemidir (Michalko, 2008:79).

Zihin haritası tekniğinin mucidi olarak bilinen Tony Buzan, zihin haritasını, anahtar sözcükler ve anahtar görüntüler kullanarak (genelde kağıt üzerinde) bilgi saklama, düzenleme ve önem sırasına göre organize etme tekniği olarak tanımlamıştır (Buzan, 2009:12).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Yeryüzünün belirli koŐullar gözetilerek düzleme yansıması olan coğrafya haritaları gibi “*zihin haritaları*” da, kullanımları açısından incelendiğinde, benzer özelliklere sahip “öğrenme araçları” niteliği taşıdığı görölmektedir. Yeryüzünün haritası, onu anlamak ve kullanabilmek için ne kadar önemli ise kavramları anlamlandırmamızı kolaylaŐtıran kavram haritaları ile bu bilgilerin zihindeki görüntüsünü veren zihin haritaları da o derece önemlidir (Őeyihođlu, AkbaŐ, Kartal, 2012).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Kavram haritaları gibi öğrencilerin yorumlamasına ve anlamasına dayanan bir başka teknik de zihin haritalamadır (D'Antoni, Zipp ve Olson, 2009). Bu teknik 1970'li yıllarda Tony Buzan tarafından geliştirilmiŐtir.

Boley (2008) kavram haritalarının yaratıcılığı temel alan alternatifi olarak zihin haritalarının daha az tanındığını ifade etmektedir. Kavram haritalarıyla sıklıkla karıŐtırılmasına rağmen zihin haritaları kavram haritalarından farklı olarak sadece kavramların değil; kavram, bilgi ve dűŐüncelerin görsel sunumunu sağlamakta ve aynı zamanda Őekil, anahtar sözcük ve imge kullanımını yardımıyla kağıt düzenine aktarılan bilgilerin daha sonra yeniden hatırlanmasını da kolaylaŐtırmaktadır.

Warwick ve Kershner, (2006) zihin haritaları ve kavram haritalarının birçok kaynaktan birbirinin yerine kullanıldığını ve son yıllarda kavram haritalarından çok zihin haritaları üzerinde durulduğunu ifade etmektedir.

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin haritaları merkez bir düşünceye ya da kavrama ilişkin olarak diğer düşünceleri ve kavramları bağlantısal olarak sunulduğu iki boyutlu görsel araçlardır. Zihin haritası, merkez düşünceye ilişkin kavramların ve düşünceler arasındaki ilişkilerin bir görsel sunumudur (Mueller, Johnston ve Bligh, 2002).

Balım, Evrekli ve Aydın (2007)'a göre zihin haritalama, bireylerin merkez bir kavrama ya da düşünceye ilişkin sahip oldukları kavramları ve düşünceleri ilişkilendirmelerini ve resim, ifade, şekil, büyüklük, renk unsurlarının kullanımını sayesinde sol beynin yanında sağ beynin de aktif olarak kullanılmasını sağlayan beyin temelli etkili bir görsel tekniktir.

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin haritalamada, ana düşünce ya da kavram yuvarlak bir daire etrafında olacak biçimde kâğıdın merkezine yerleştirilir. Düşünceler, merkez düşünceden yayılan çizgilerde beyin fırtınasıyla oluşturulur (Zampetakis, Tsironis ve Moustakis, 2007).

Kavram ve zihin haritalarının özellikleri incelendiğinde bilginin görsel sunumunu sağlayarak öğrencilerin ön bilgilerinin değerlendirilmesinde ve bilgileri nasıl yapılandırdıklarının görülmesinde kullanılacak teknikler olduğu söylenebilir. Her iki teknikte de bilgi ve düşüncelerin görsel sunumlarını sağlaması, bireyin zihinsel yapısının iki boyutlu düzlemde görülebilmesi ve zihinsel yapılandırma sürecinin izlenebilmesi, öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilebilmesi açısından yapılandırmacı yaklaşım ile yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir (Balım, Evrekli ve Aydın, 2012: 233).

DAVRANIŐSAL COĞRAFYA

Zihin Haritalarının Kullanım Alanları

Zihin haritaları, sunumlar, proje organizasyonları, not alma, liste yapma, kişisel gelişim gibi birçok alanda yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Günümüzde birçok firma, az zamanda daha çok iş yapabilme politikasından hareketle, personellerine zihin haritası tekniği seminerleri düzenleyerek, iş performanslarını üst düzeye çıkarmak, nitelikli elemana sahip olmak için çabalamaktadır. Örneğin; Unilever, Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı, CNBC-e ve MCT (Management Center Türkiye)'nin işbirliği ile Türkiye'ye gelen Tony Buzan 18 Ekim 2001 tarihinde yaptığı ortak çalışmayı sunarak, geliőtirdiđi “Zihin Haritası” ve “Zihinsel Okuryazarlık” tekniklerini aktarmıőtır (Kıdık, 2005, akt: Őeyihođlu, Akbaőt, Kartal, 2012).